

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2025

Α. ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ

Αρχειονομικές εργασίες

Το Μέγαρο Βάττη στον Πειραιά.
Σχέδιο του Δ. Βλαχόπουλου.

Η παραλαβή του αρχείου της Διεύθυνσης Ναυτιλιακών Εργασιών

Ο εντοπισμός του αρχείου της Διεύθυνσης Ναυτιλιακών Εργασιών της Τράπεζας τον Ιανουάριο του 2024 σε χώρους που στεγάζεται η Υποδιεύθυνση Διαχείρισης Ναυτιλιακών Πιστοδοτήσεων, και συγκεκριμένα στο λεγόμενο Μέγαρο Βάττη στον Πειραιά, πρόσφερε στο Ιστορικό Αρχείο τη δυνατότητα να συμπεριλάβει στις προσκτήσεις του υλικό που σχετίζεται με τη ναυτική πίστη και τη δανειοδότηση της ναυτιλιακής δραστηριότητας.

Η ανάγκη για τη δημιουργία στην Τράπεζα μονάδας που θα διαχειρίζεται τις ναυτιλιακές εργασίες αναφάνεται στο οργανόγραμμά της για πρώτη φορά το 1962, όταν με την Πράξη Διοικητού αρ. 135 (25.7.1962) ιδρύεται η «ανεξάρτητη μονάδα Ναυτιλιακά Εργασία», η οποία σύντομα εξελίσσεται σε Διεύθυνση (1964). Έκτοτε το αντικείμενο των ναυτιλιακών εργασιών συντονίζεται και εκτελείται από την Τράπεζα σταθερά από ξεχωριστή Διεύθυνση, το αρχείο της οποίας περιλαμβάνει το υλικό που τεκμηριώνει την πλήρη διαδικασία των ναυτιλιακών πιστοδοτήσεων.

Το υλικό που παραλάβαμε τον Μάιο του 2024 αποτελείται από 160 κιβώτια, που περιέχουν κυρίως συμβάσεις δανείων, ναυτικές υποθήκες, κατάστιχα και ασφαλιστήρια, και τα οποία καλύπτουν χρονολογικά το διάστημα 1960-1998. Μεγάλο τμήμα των φακέλων φέρει ταξινόμηση από τη μονάδα-παραγωγό του υλικού. Το υλικό ενδέχεται να υποστεί εκκαθάριση, δεδομένου ότι δεν είχε εφαρμοστεί αυτή η διαδικασία από τη μονάδα-παραγωγό του, όπως προβλέπεται από την Τράπεζα. Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί μια πρώτη ομαδοποίηση των βασικών εξωτερικών ενδείξεων στους φακέλους, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία απεντόμωσης με άζωτο και σύντομα θα ξεκινήσει η επεξεργασία του υλικού για την ταξινόμησή του.

Εκπαιδευτικές δράσεις

Πρακτική άσκηση φοιτητών

Το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας, ακολουθώντας μια παράδοση είκοσι ετών, έχει προσφέρει και αυτό το εξάμηνο θέσεις πρακτικής άσκησης σε ασκούμενους φοιτητές που εκδήλωσαν ενδιαφέρον από τα εξής τμήματα σχολών ΑΕΙ:

- 1. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής: Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης.
- 2. Πάντειο Πανεπιστήμιο: Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.
- 3. Εθνικό Καποδιστριακό Αθηνών: Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Κλασικής Φιλολογίας

Οι προσφερόμενες θέσεις στοχεύουν στην παροχή εμπειρίας σε όλα τα στάδια αρχειονομικών και σχετικών με αυτών εργασιών που εκτελούνται στο φορέα μας. Πιο συγκεκριμένα οι ασκούμενοι εξοικειώνονται με την επεξεργασία υλικού παραλαβής αρχειακών ενότητων και τεκμηρίων συλλογών (απεγκιβωτισμός, φυσική ταξινόμηση, δημιουργία ταξινομικού διαγράμματος, ταξινόμηση σε επίπεδο φακέλου, ηλεκτρονική καταχώριση) καθώς και με την τεκμηρίωση, τη δημιουργία ευρετηρίων, την κειμενική επεξεργασία και μεταγραφή χειρογράφων και τις εργασίες που σχετίζονται με τη μικροφωτογράφιση και την ψηφιοποίηση. Η προετοιμασία και οργάνωση εκθέσεων τεκμηρίων, προερχόμενων από τα αρχεία και τις συλλογές του ΙΑ/ΕΤΕ, αποτελεί επίσης αντικείμενο στο οποίο οι ασκούμενοι κατά καιρούς εμπλέκονται, όπως και στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των λοιπών επικοινωνιακών δράσεων.

Εκπαιδευτικό Εργαστήριο

για φοιτητές του ΠΜΣ

«Διαχείριση Μνημείων. Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική».

Ακαδ. έτη 2024-2025 και 2025-2026

Έπειτα από πρόταση συνεργασίας που απευθύνθηκε τον Οκτώβριο του 2024 στο ΙΑ/ΕΤΕ εκ μέρους του υπευθύνου του Διεπιστημονικού Σεμιναρίου του ΠΜΣ «Διαχείριση Μνημείων. Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική», δρος Δ. Μουρελάτου, δεχτήκαμε με χαρά να συνεισφέρουμε στην οργάνωση εκπαιδευτικού εργαστηρίου διάρκειας τεσσάρων ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς μέσα στους κύριους στόχους του ΙΑ/ΕΤΕ συμπεριλαμβάνονται η προώθηση της έρευνας με επίκεντρο τα αρχειακά του τεκμήρια αλλά και η ανάδειξη των αρχείων και των συλλογών ως μοχλών εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό, το εξειδικευμένο προσωπικό του ΙΑ/ΕΤΕ ανέλαβε να συμβάλει στην εκπαιδευτική διαδικασία και να καθοδηγήσει τους φοιτητές τόσο κατά τη φάση της έρευνάς τους στο αρχειακό μας απόθεμα όσο και ως προς τη δυνατότητα της εκθεσιακής διαχείρισης των τεκμηρίων για την ανάδειξη της πληροφορίας, υποστηρίζοντας δηλαδή την εργασία τους από την αναζήτηση των τεκμηρίων μέχρι την αναγωγή τους σε έκθεμα. Ως τελικός στόχος έχει τεθεί εξαρχής η διοργάνωση έκθεσης με τίτλο «Η συγκρότηση της πόλης της Αθήνας από το 1840 έως το 1940», θέμα που αποτελεί και το αντικείμενο της έρευνάς τους.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025 πραγματοποιήθηκε η εξοικείωση των φοιτητών με τον κόσμο των αρχειακών τεκμηρίων, με τους χώρους του ΙΑ/ΕΤΕ και τις διαφορετικές εργασίες που απαιτούνται για τη διατήρηση και τη διαχείριση του υλικού. Γνώρισαν και χρησιμοποίησαν για την έρευνά τους εργαλεία και συστήματα αναζήτησης των ιστορικών τεκμηρίων. Μελέτησαν το αρχειακό υλικό και επέλεξαν τα τεκμήρια του θέματός τους, τα οποία και θα αποτελέσουν τα εκθέματα της έκθεσης. Παρουσίασαν τις επιλογές τους σε συνάντηση όλων των εμπλεκομένων στο ΙΑ/ΕΤΕ, ενώ μετέπειτα παρακολούθησαν παρουσιάσεις για τις αρχές μουσειολογικού σχεδιασμού και συγγραφής μουσειακών κειμένων από στελέχη του ΙΑ/ΕΤΕ. Εντός του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους προβλέπεται να ολοκληρωθεί η έρευνα του υλικού, η επιλογή των εκθεμάτων και ο καθορισμός του μουσειολογικού σκεπτικού.

Κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος θα ολοκληρωθεί η μουσειολογική μελέτη (μουσειολογικό σκεπτικό, εκθεσιακή αφήγηση, συγγραφή κειμένων) και θα γίνει ο μουσειογραφικός σχεδιασμός και η οργάνωση της έκθεσης σε χώρο που θα καθορίσει το πανεπιστήμιο.

Εκδηλώσεις - Περιοδικές εκθέσεις

Νύχτα Μουσείων 2025

24 Μαΐου, 18:00-24:00

Το προτελευταίο Σάββατο του Μαΐου ήταν μια εορταστική νύχτα για όλους στο Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας! Για ακόμη μία χρονιά, το ΙΑ/ΕΤΕ διοργάνωσε με επιτυχία τη μεγάλη γιορτή του πολιτισμού, της τέχνης, της μνήμης και της μουσικής, στην οποία ανταποκρίθηκε με ενθουσιασμό πλήθος επισκεπτών ήδη από τις πρώτες απογευματινές ώρες έως αργά το βράδυ. Πάνω από 400 άτομα, παιδιά, οικογένειες, παρέες, συμμετείχαν και παρακολούθησαν τα δημιουργικά εργαστήρια και τις μουσικές εκδηλώσεις, μοιράστηκαν την αισθητική και τις σκέψεις που αντανακλούσαν τα έργα των 10 σύγχρονων εικαστικών, καθώς και των 50 εικονογράφων και μαθητών από όλη την Ελλάδα της έκθεσης «Το Δ των Δικαιωμάτων».

Οι μουσικές εκδηλώσεις περιλάμβαναν ρεσιτάλ πιάνου της Ελίζας Ζερβάκη από το Απολλώνιο Ωδείο, και συναυλία της χορωδίας CompArte σε διεύθυνση της Βάσως Καριώτη και με την Ολβία Κοβάνη Κομαρόβα στο τσέλο. Οι 10 σύγχρονοι καλλιτέχνες, που εμπνεύστηκαν από τις συλλογές του Αρχείου, ήταν οι Σ. Γιαννουλάκης, Κ. Γκιζελή, Π. Θωμαΐδη, Μ. Jade, Κ. Μενδρινού, Μ. Μούτσου, Π. Παντελόπουλος, Β. Ρασσιάς, Μ. Φάρος, Έ. Χαντζή. Η έκθεση «Το Δ των Δικαιωμάτων» συνδιοργανώθηκε με το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας, Δ΄ Αθήνας, Λάρισας και Μαγνησίας.

Ελληνική Εταιρεία Οικονομικής Ιστορίας

Εκδήλωση για το βιβλίο της Χ. Αγριαντώνη

Ερμούπολη Σύρου, 1823-1940

29 Μαΐου, 17:30

Η Ελληνική Εταιρεία Οικονομικής Ιστορίας, το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας οργάνωσαν στο Μέγαρο Διομήδη στις 29 Μαΐου εκδήλωση με αφορμή το βιβλίο της ομότιμης καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Χριστίνας Αγριαντώνη με τίτλο *Ερμούπολη Σύρου, 1823-1940. Μια πρώιμη βιομηχανική πόλη στο Αιγαίο - Βιομηχανίες και Βιομήχανοι*. Περίπου 55 άτομα παρακολούθησαν την εκδήλωση για τη νέα, δίτομη έκδοση του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, για την οποία μίλησαν η συγγραφέας και οι Μ.-Χ. Χατζηιωάννου, Χ. Λούκος, Λ. Παπαστεφανάκη και Α. Δελής. Χαιρετισμό απηύθυνε η επικεφαλής του ΙΑ/ΕΤΕ Π. Καλαμαρά, επισημαίνοντας μεταξύ άλλων τη σύνδεση της συγγραφής και της θεματικής του έργου με το υλικό αλλά και την ιστορία των ερευνών του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής.

Συνέδρια - Ημερίδες

Διεθνής Ημέρα Αρχείων
Υβριδική εκδήλωση με τίτλο
«Το έργο ψηφιοποίησης “Λευκός Άνθρακας”:
Μια συνεργασία του Ιστορικού Αρχείου της ΕΤΕ
& του Archives Portal Europe»

24 Ιουνίου, 17:00-20:00

Μέγαρο Διομήδη, Γ' Σεπτεμβρίου 146

Στο πλαίσιο του ετήσιου εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Αρχείων 2025 το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας (ΙΑ/ΕΤΕ) και το Archives Portal Europe (APE) οργάνωσαν υβριδική εκδήλωση για την παρουσίαση του έργου ψηφιοποίησης και εμπλουτισμού των μεταδεδομένων της αρχειακής ενότητας «Λευκός Άνθρακας» του ΙΑ/ΕΤΕ και τη σημασία του για την έρευνα. Η ημερίδα ακολούθησε την ολοκλήρωση του έργου που υλοποιήθηκε από το ΙΑ/ΕΤΕ χάρη στη διάκριση «2024 Digitisation Grant» που του απένειμε το ΑΡΕ, το μεγαλύτερο διαδικτυακό αρχειακό αποθετήριο στον κόσμο, μια διαδικτυακή πύλη (portal) που επιτρέπει την ταυτόχρονη αναζήτηση σε αρχεία σε πάνω από 30 χώρες μέσω απλής αναζήτησης με λέξεις-κλειδιά.

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν το έργο και οι ερευνητικές προσπάθειες που αναδεικνύουν τη δυναμική των εν λόγω αρχειακών τεκμηρίων, τα οποία είναι πλέον ευχερώς προσβάσιμα μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του ΑΡΕ. Συγκεκριμένα μίλησαν οι: Μ. Σταθοπούλου (Γενικά Αρχεία του Κράτους) για το Archives Portal Europe ως country manager του φορέα για την Ελλάδα· Χ. Αντωνοπούλου (αρχειονόμος ΙΑ/ΕΤΕ) σχετικά με την Εθνική Τράπεζα και την ιστορία της έρευνας για την παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα - Το αρχείο του «Λευκού Άνθρακα»· Μ. Ασημακόπουλος (ομότιμος καθηγητής σπουδών Επιστήμης και Τεχνολογίας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου) για τα υδροηλεκτρικά έργα στον Αχελώο την περίοδο 1920-1960· Μ. Μαυροειδή (υπεύθυνη Ιστορικού Αρχείου ΔΕΗ) για τη δημιουργία της ΔΕΗ, τα ενεργειακά προγράμματα και το ρόλο των υδροηλε-

κτρικών έργων στον εξηλεκτρισμό της χώρας μέσα από το Ιστορικό Αρχείο ΔΕΗ. Την εκδήλωση χαιρέτισαν οι Π. Καλαμαρά, επικεφαλής του ΙΑ/ΕΤΕ, και οι Μ. Musso και Κ. Arnold, εκπρόσωποι του ΑΡΕ.

Εσπερίδα για το παιδικό βιβλίο

2 Ιουνίου, 17:30

Μέγαρο Διομήδη, Γ Σεπτεμβρίου 146

Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας (διά της υπευθύνου πολιτιστικών θεμάτων), σε συνεργασία με το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας και τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης Δ΄ Αθήνας, Μαγνησίας και Λάρισας διοργάνωσαν εσπερίδα με τίτλο «Πώς το παιδικό βιβλίο συμβάλλει στη διαμόρφωση του πολίτη, στην ελευθερία γνώμης και στο έθος της συμμετοχής;». Η εσπερίδα πραγματοποιήθηκε στο χώρο του ΙΑ/ΕΤΕ όπου φιλοξενούνταν η έκθεση του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού «Το Δ των Δικαιωμάτων», η οποία περιλάμβανε έργα 50 καταξιωμένων εικονογράφων καθώς και μαθητών από 140 σχολεία όλης της Ελλάδας. Την παρακολούθησαν συνολικά 145 άτομα, κυρίως εκπαιδευτικοί, διά ζώσης και διαδικτυακά.

Η καθηγήτρια παιδικής λογοτεχνίας του ΕΚΠΑ Α. Γιαννικοπούλου και οι βραβευμένοι/ες συγγραφείς Μ. Αγγελίδου, Α. Δαρλάση, Μ. Παπαγιάννη, Γ. Παναγιωτάκης, Α. Παπαθεοδούλου μοιράστηκαν με το κοινό απόψεις και βιώματα πάνω σε ποικίλα ερωτήματα, όπως αν κατά την παιδική τους ηλικία είχαν αισθανθεί να στερούνται το δικαίωμα της ελευθερίας γνώμης· αν, και με ποιον τρόπο, τα βιβλία που διάβασαν τότε συνέβαλαν στη διαμόρφωση άποψης για την ταυτότητα και την ετερότητα, το δίκαιο, τη συμμετοχή.

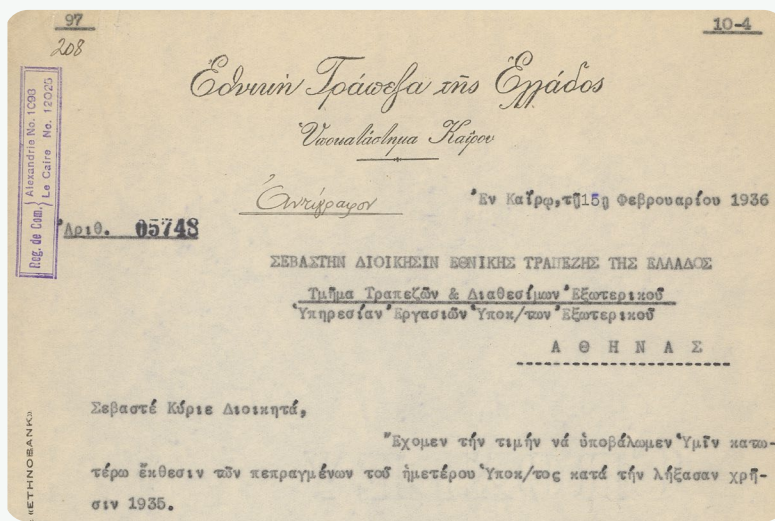

Η οικία Κ. Δομνάδου το 1863.
Φωτ. Δ. Κωνσταντίνου.

Το πρώτο ιδιόκτητο κτήριο της ΕΤΕ

Στις 13 Ιουλίου 1845 η Εθνική Τράπεζα αποκτά το πρώτο ιδιόκτητο κτήριό της, τη διώροφη νεοκλασική οικία του καθηγητή Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και μετόχου της Κυριάκου Δομνάδου, στη γωνία των οδών Αιόλου και Ευριπίδου (σήμερ. οδός Γ. Σταύρου), μπροστά στην τότε πλατεία Λουδοβίκου (μετέπειτα Κοτζιά). Στο κτήριο αυτό στεγάστηκε η Διοίκηση και το Κεντρικό Κατάστημα της Τράπεζας, ενώ σε χώρο του πρώτου ορόφου διέμεινε ο, διευθυντής της τότε, Γεώργιος Σταύρος.

Στη συγκεκριμένη επιλογή κατέληξε ειδική επιτροπή που συγκρότησε για το σκοπό αυτό το Γενικό Συμβούλιο της Τράπεζας, η οποία απαρτιζόταν από τον Γεώργιο Σταύρο, το μέλος του Συμβουλίου Θεόδωρο Ράλλη και τον βασιλικό επίτροπο Νικόλαο Σιλήβεργο. Επρόκειτο για μια απόφαση οραματική. Το ακίνητο βρισκόταν επάνω στην οδό Αιόλου, η οποία μαζί με την οδό Ερμού αποτελούσαν τις βασικές εμπορικές αρτηρίες της πόλης, και μάλιστα πολύ κοντά στην πλατεία Όθωνος (σήμερ. Ομόνοιας), που γρήγορα έλαβε το χαρακτήρα του συγκοινωνιακού κόμβου της Αθήνας. Το 1852, με την αγορά του κήπου και των υπόλοιπων κτισμάτων της ιδιοκτησίας Δομνάδου, η Τράπεζα επεκτάθηκε σε όλο το μήκος της σημερινής οδού Γ. Σταύρου, φτάνοντας μέχρι την οδό Σταδίου. Με τη στρατηγική αυτή κίνηση η Τράπεζα εγκαινίασε σειρά κτηριακών επεκτάσεων και αναδιαμορφώσεων της σε μεγάλο μέρος του οικοδομικού τετραγώνου, οι οποίες αντικατόπτριζαν τη διαρκή ανάπτυξη, τη διεύρυνση των εργασιών της και τον εξέχοντα ρόλο της στο ανερχόμενο οικονομικό κέντρο της νέας πρωτεύουσας.

Η παρουσία της Εθνικής Τράπεζας στην Αίγυπτο
1933-1961

Τη 19η Δεκεμβρίου 1932, το Γενικό Συμβούλιο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ενέκρινε ομόφωνα τη σύσταση υποκαταστημάτων στην Αλεξάνδρεια και στο Κάιρο, πρακτορείου στο Ζαγαζίκ και γραφείων βάμβακος σε Μπεν-Σουέφ, Μίνια και Σοχάγκ (Α1Σ3Υ2Φ16Ε138). Λίγο νωρίτερα, στο πλαίσιο της ίδιας συνεδρίασης, ο διοικητής της Τράπεζας Ιωάννης Δροσόπουλος είχε ανακοινώσει τη συγχώνευση της Τράπεζας Ανατολής με την Εθνική διά της εξαγοράς της πρώτης από τη δεύτερη (Α1Σ3Υ2Φ13Ε138 και Ε152). Η επίσημη λειτουργία της ΕΤΕ στην Αίγυπτο, μέσω του δικτύου της απορροφηθείσας Τράπεζας, πραγματοποιήθηκε την 1η Ιανουαρίου 1933 και σήμανε την έναρξη μιας μακράς και πολύπλοκης διαδρομής, άρρηκτα συνδεδεμένης με την πορεία των Αιγυπτιακών και τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές ανακατατάξεις κι ανατροπές, που διαδραματίστηκαν στην Αίγυπτο, αλλά και στο ευρύτερο σύμπλοκο της Μέσης Ανατολής από το 1933 κι έπειτα.

Για τη συνέχεια πατήστε [εδώ](#).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
Γ Σεπτεμβρίου 146, 112 51 Αθήνα
<http://ha.nbg.gr>
E: ha-nbg@nbg.gr | T: 210-8807804 & 210-8807805

ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

Λαμβάνετε το παρόν μήνυμα από το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας είτε έπειτα από ρητή συγκατάθεσή σας για την αποστολή ενημερώσεων για τις δράσεις μας είτε γιατί μας έχετε γνωστοποιήσει την ηλεκτρονική σας διεύθυνση στο πλαίσιο της συμμετοχής σας σε συναφείς υπηρεσίες έρευνας και εκπαίδευσης που παρέχουμε.

Σε περίπτωση που δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε το newsletter μας, παρακαλούμε ενημερώστε μας μέσω e-mail στη διεύθυνση: ha-nbg@nbg.gr